

Juho Koski

SEINÄTÖN NUORISOTYÖ JYVÄSKY- LÄN NUORISOPALVELUISSA

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogikoulutus

2018

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä	Tutkinto	Aika
Juho Koski	Yhteisöpedagogi (AMK)	Joulukuu 2018
Opinnäytetyön nimi		
Seinätön nuorisotyö Jyväskylän nuorisopalveluissa		36 sivua 1 liitesivu
Toimeksiantaja		
Jyväskylän kaupunki		
Ohjaaja		
Sari Miettinen		
Tiivistelmä		
<p>Nuorisotyö on kehittynyt suuntaan, jossa uusilla työmuodoilla pyritään vastaamaan nuorten tarpeisiin nyky-yhteiskunnassa. Alueellisen nuorisotyön nuorisotilakeskeinen painopiste on siirtynyt enemmän kohti monipuolista ja kokonaisvaltaista alueellista toimintaa.</p> <p>Tämä opinnäytetyö tutkii, miten seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan Jyväskylän nuorisopalveluissa. Lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää seinättömän työn haasteita ja vahvuuksia. Koska seinätön nuorisotyö on ilmiönä uusi ja lähes tutkimaton, tutkimuksessa selvitettiin, kuinka seinätön työ jäsentyy suomalaisen nuorisotyön kentällä.</p> <p>Tutkimus suoritettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluilta. Haastateltavina eli informantteina toimi viisi työntekijää, jotka joko tekivät tai olivat tehneet seinätöntä työtä. Haastattelut toteutettiin keväällä 2018.</p> <p>Aineistosta kävi ilmi, että seinättömän työn toteuttamiseen kuuluvat toimintojen suunnittelu ja toteuttaminen sekä yhteistyöverkoston kanssa toimiminen. Suurimpia haasteita seinättömässä työssä ovat nuorten tavoittaminen sekä sitouttaminen toimintaan. Suurimpia vahvuuksia taas ovat työmuodon joustavuus ja monipuolisuus, mitkä mahdollistavat erilaisia kohtaamisia. Seinätön nuorisotyö jäsentyy nuorisotyön kentällä työmuodoksi, jossa nuorisotyötä viedään eri toimintaympäristöihin, mutta jonka ominaispiirteet ja kohtaamismenetelmät ovat samoja kuin muussakin perusnuorisotyössä.</p>		
Asiasanat		
nuorisotyö, avoin nuorisotyö, seinätön nuorisotyö		

Author	Degree	Time
Juho Koski	Bachelor of Youth Work and Civic Activi- ties	December 2018
Thesis title		
Wall-less youth work in youth services of city of Jyväskylä		36 pages 1 page of appendices
Commissioned by		
City of Jyväskylä		
Supervisor		
Sari Miettinen		
Abstract		
<p>Youth work has developed in recent years to match the needs of todays youth. This can be seen as a change of methods as youth work is moving towards more versatile and comprehensive regional activities.</p> <p>The objective of the thesis was to determine how wall-less youth work is being carried out, what are its challenges and strenghts and how it positions itself in the field of finnish youth work.</p> <p>The thesis was carried out as a qualitative study and the research method was thematic interview. Informants were five employees who either worked or had worked with wall-less youth work. The interviews were carried out in spring of 2018.</p> <p>The results indicated that wall-less youth work consists of planning and doing different activities and co-operating with different professions in region. Challenges were how to reach out to the youth and commit them to wall-less activities. Biggest strenghts were flexibility and versatility of wall-less work. Wall-less work positions as a work where youth work is being exported to different places and settings. Main characteristics of wall-less work are still the same as in open youth work.</p>		
Keywords		
youth work, open youth work, wall-less youth work		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	6
2.1	Suomalaisen nuorisotyön traditio ja identiteetti.....	6
2.2	Kunnallisen nuorisotyön muodot.....	8
2.3	Nuorisotilatyön kehitys.....	10
2.4	Nuorisotilakeskeisestä työstä kohti seinätöntä työtä.....	12
2.5	Seinätön nuorisotyö.....	14
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	16
3.1	Tutkimuksen kohde ja tutkimuskysymys.....	16
3.2	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä.....	17
3.3	Aineistonkeruuprosessi.....	18
3.4	Aineiston analyysi.....	19
4	TUTKIMUSTULOKSET.....	20
4.1	Miten seinätöntä nuorisotyötä tehdään.....	20
4.2	Seinättömän nuorisotyön haasteet ja vahvuudet.....	23
4.3	Seinättömän nuorisotyön jäsentyminen nuorisotyön kentällä.....	26
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	27
5.1	Tulosten pohdinta.....	27
5.2	Opinnäytetyöprosessi.....	30
5.3	Jatkotutkimusehdotukset.....	31
	LÄHTEET.....	33

LIITE

Liite 1. Teemahaastattelurunko

1 JOHDANTO

Yhteiskunta on muutoksessa, jossa nuorten vapaa-ajankäyttö ja oleminen ovat muuttuneet. Nuorisotyö on myös muuttunut yhteiskunnan ja ajan mukana tavoittaakseen nykyajan nuoria ja vastatakseen heidän tarpeisiinsa. Uudet työmuodot pyrkivät kehittämään nuorisotyötä vastamaan nykyajan nuorten tarpeita. Myös kunnallisen nuorisotyön työmuodot ovat muuttuneet. Nuorisotyön työmuodot ovat siirtyneet avoimen nuorisotyön ja nuorisotilatyön kautta kohti kokonaisvaltaista alueellista toimintaa, jossa nuorisotyötä tehdään useissa eri toimintaympäristöissä.

Opinnäytetyöni käsittelee seinätöntä nuorisotyötä Jyväskylän nuorisopalveluissa. Jyväskylän nuorisopalveluiden erään alueen aluenuorisotyössä aloitettiin vuonna 2017 seinättömän nuorisotyön hanke, jonka aikana aluenuorisotyötä tehdään seinättömästi ilman nuorisotilaa (Jyväskylän nuorisopalvelut 2018). Opinnäytetyön tilaajana toimii Jyväskylän kaupunki.

Seinätön nuorisotyö on ilmiönä ja tutkimuksen kohteena tuore, eikä siitä ole olemassa juurikaan aikaisempaa tutkimustietoa. Seinättömälle nuorisotyölle ei myöskään ole vakiintuneita käytänteitä ja malleja. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan Jyväskylän nuorisopalveluissa. Tutkimuksen pyrkimyksenä on myös selvittää mitkä ovat seinättömän nuorisotyön heikkouksia ja vahvuuksia sekä miten se jäsentyy työmuotona suomalaisen nuorisotyön kentälle. Tutkimus on laadullinen ja siinä pyritään teemahaastatteluiden kautta kuvaamaan seinätöntä nuorisotyötä työntekijöiden kokemusten kautta.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Suomalaisen nuorisotyön traditio ja identiteetti

Uusi nuorisolaki (21.12.2016/1285) kuvaa nuorisotyön olevan ”nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa”. Nieminen (2007, 24–27) on määritellyt nuorisotyön tehtäviksi eli funktioiksi sosialisaa-tion, personalisaation, kompensaation sekä resursoinnin ja allokoinnin. Sosia-lisaatio tarkoittaa nuorten liittämistä osaksi yhteiskuntaa, eli yhteiskunnassa vallitsevien arvojen, käyttäytymistapojen ja toimintamallien opettamista. Per-sonalisaatiolla ohjataan nuoren kehittymistä itsekseen. Kompensaatio tarkoit-taa personalisaatioon ja sosialisatioon liittyvissä ongelmissa auttamista ja nii-den korjaamista. Resursointi ja allokointi taas tarkoittavat yhteiskunnan nuo-rille osoittamiin voimavaroihin sekä niiden suuntaamiseen vaikuttaminen. Nie-misen mukaan nuorisotyö on monifunktioista, eli nuorisotyön toteuttamat teh-tävät eivät ole toisiaan poissulkevia. (Nieminen 2007, 24–27.)

Nuorisotyön neljää perusfunktiota toteutuvat myös muiden instituutioiden toi-minnassa (Nieminen 2007, 24). Nuorisotyön etuna on kuitenkin se, että nuori-sotyö tavoittaa nuoria paremmin kuin monet muut yhteiskunnan instituutiot. Tähän vaikuttaa nuorisotyön toimintaympäristö nuorten vapaa-ajassa. (Ceder-löf 1998, 14.) Nuorisotyölle on ollut myös ominaista tarttua kiinni niihin nuoriin liittyviin töihin, jotka eivät kuulu muille tahoille (Soanjärvi 2011, 118–119).

Nuorisotyölle on ollut ominaista koko historiansa ajan se, että se sopeutuu yh-teiskunnan muutoksiin ja pyrkii sopeuttamaan toimintaansa kulloisenkin ajan kuvan mukaiseksi. Nuorisotyö on muuttunut läpi historiansa kehittäen uusia työmuotoja sitä mukaa, kun niitä on tarvittu. Vaikka ympäröivä yhteiskunta on vaikuttanut nuorisotyöhön, on myös nuorisotyö muovannut kulloistakin yhteis-kuntaa ja sen nuorisoa haluttuun suuntaan. (Nieminen 1995, 406–414.) Viime vuosien kehitys on vienyt nuorisotilakeskeistä nuorisotyötä kohti alueellista ja monialaista toimintaa. Nuoret viettävät entistä enemmän aikaa julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa, joten nuorisotyön haasteena on tavoittaa nuoret, joiden eläminen ja oleminen on muuttunut. (Kiilakoski 2011, 223–234.)

Nuorisotyö onkin työtä, joka ei ole paikkaan sidottua, vaan pikemminkin paikkaan mukautuvaa. Nuorisotyölle on ominaista sen toimintakeskeisyys tilakeskeisyyden sijaan. Se ei vaadi ympärilleen nuorisotyölle tarkoitettuja puitteita, vaan sitä voidaan tehdä useassa eri konkreettisisessa ympäristössä. Uudet työmuodot, kuten etsivä työ sekä verkkonuorisotyö, kohtaavat nuoria heidän omissa ympäristöissään. (Kiilakoski 2011, 186–190; Kylmäkoski 2006, 10–11.) Nuorisotyön uusien muotojen yleistyminen on myös alan viranhaltijoiden mukaan vaikuttanut nuorisotyön merkityksen kasvuun viime vuosien aikana (Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2017, 12). Nuorisotyön merkityksen sanallistaminen on ollut kuitenkin koko nuorisotyön historian läpi haastavaa. Työmuotoja ja -tapoja on todettu toimiviksi ja niitä pidetään tärkeänä osana nuorisotyötä, mutta niiden merkitystä ei osata sanallistaa tai selittää. Näin ollen nuorisotyön toimintatavoista ei ole olemassa yhtä selkeää kokonaisuutta. (Cederlöf 2013; Kiilakoski ym. 2011, 40.) Nuorisotyön ammatillisen identiteetin kuvaamisen heikkous vaikuttaa esimerkiksi nuorisotyön asemaan moniammatillisessa verkostossa. Yhteistyöverkostojen kuva nuorisotyön luonteesta voi olla epäselvä ja nuorisotyöntekijöiden on alan jäsentymättömyyden vuoksi vaikea kuvata työnsä keinoja ja tavoitteita. (Kinnunen 2015, 44–45.)

Suomalainen nuorisotyö toimii pääosin käytännön perinteiden ja hiljaisen tiedon mukaisesti, eikä nuorisotyöllä ole yhtenäisiä valtakunnallisesti jaettuja toimintatapoja (Kinnunen 2015, 48). Toisaalta Kiilakosken ym. (2011, 12) mukaan nuorisotyön toimiviksi havaitut toiminnot ovat kulttuuri- ja kontekstisidonnaisia, eivätkä ne toimi automaattisesti eri ympäristöissä tai eri kaupungeissa. Sama koskee myös nuorisotyön tavoitteita. Koska tavoitteita ei ole kirjattu lakisääteisesti, niiden asettamisessa on ollut suuria eroja niin tasoltaan kuin sisällöltään (Nieminen 2007, 29). Kinnunen (2015, 61–63) on tutkinut kunnallista nuorisotyötä Kokkolassa ja määritellyt nuorisotyön tavoitteeksi ”tukea nuorten kasvua ja tilannetta yksilönä, joka on osa laajempaa sosiaalista verkostoa, sekä auttaa häntä kiinnittymään lähiympäristöönsä”.

Cederlöf (1998) on tutkinut nuorisotyön merkitystä nuorelle sekä yhteiskunnalle. Cederlöfin mukaan nuorisotyö tuottaa nuorelle toimintaa ja toimintamahdollisuuksia, tietoja ja taitoja, osallisuuden ja vaikuttamisen keinoja, ongelmien ehkäisyä sekä tavanomaista ja erityistä tukea. Yhteiskunnallisella tasolla nuo-

risotyö palvelee yhteiskuntaa tukemalla ja ylläpitämällä nuorten toimintaedellytyksiä, ollen myös nuoriin lähikosketuksen saava rinnakkaisinstituutio esimerkiksi koululle ja sosiaalitoimelle. (Cederlöf 1998, 21–22.)

2.2 Kunnallisen nuorisotyön muodot

Uuden nuorisolain (1285/2016) mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioiden luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisolaki antaa kunnille autonomisen aseman toteuttaa nuorisotyötä haluamallaan tavalla, minkä vuoksi eri kunnissa nuorisotyön tavoitteet ja toteuttamistavat voivat vaihdella (Cederlöf 2013, 8). Suomessa kuntien nuorisotyöhön käytettiin vuonna 2016 yhteensä noin 172 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 96 euroa jokaista nuorta kohti (Suomen nuorisotyön tilastot s.a.).

Nuorisotyön palveluja tuotetaan Suomen kunnissa vaihtelevasti (taulukko 1). Kaikista yleisimpiä nuorille tuotettuja palveluja ovat etsivä nuorisotyö, nuorten tapahtumat, nuorisotilatoiminta sekä nuorten työpajatoiminta, joita toteutetaan yli 90 prosentissa Suomen kunnista. Kaikista vähiten tuotettuja palveluita ovat katutyö tai kaduille jalkautuva nuorisotyö, nuorten ohjaamopalvelut, sukupuoli-sensitiivinen nuorisotyö sekä vapaiden nuorten toimijaryhmien tukipalvelut. Näitä palveluja toteuttaa alle kolmasosa suomalaisista kunnista. Kaikista yleisimmät nuorille tarjottavista palveluista ovat palveluita, joiden toteuttamisesta on erikseen säädetty nuorisolaissa. (Suomen nuorisotyön tilastot s.a.) Gretchelin (2009, 24) tutkimuksessa kunnallisen nuorisotyön perustehtäväksi määriteltiin nuorisotilatoiminta, lasten ja nuorten osallisuus ja vaikuttaminen, järjestötyö, nuorisotiedotus, ennaltaehkäisevä-, etsivä- ja erityisnuorisotyö, nuoriso-ohjaajien työssä jaksamisen edistäminen sekä muut nuorisotoimen työtehtävät.

Taulukko 1. Prosenttiosuus kaikista Suomen kunnista, jotka tuottavat eri kunnallisia nuorisotyön palveluita (Suomen nuorisotyön tilastot s.a.)

Palvelu	Palvelua tuottavien kuntien osuus kaikista Suomen kunnista
Eriytisnuorisotyön palvelut	42.1%
Etsivä nuorisotyö	96.3%
Kansainvälinen nuorisotyö	36.4%
Katutyö tai kaduille jalkautuva nuorisotyö	25.6%
Koulunuorisotyö	73.4%
Kulttuurinen nuorisotyö	51.9%
Leiritoiminta	84.5%
Liikunnallinen nuorisotyö	74.1%
Monikulttuurinen nuorisotyö	35.4%
Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet	61.6%
Nuorisojärjestöjen tukipalvelut (muu kuin avustustoiminta)	38.7%
Nuorten tapahtumat	94.9%
Nuorten tieto- ja neuvontatyö	76.1%
Nuorisotilojen ”avoimet nuorten illat” – toiminta	97.6%
Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta	72.1%
Pienryhmätoiminta (suljetut ryhmät)	53.9%
Nuorten ohjaamopalvelut	31 %
Nuorten työpajatoiminta	93.6%
Nuorten vaikuttajaryhmän toiminta (esim. Nuorisovaltuusto)	84.2%
Retki-toiminta	81.5%
Sukupuolisensitiivisen nuorisotyön palvelut (tyttö- ja poikatoiminta)	31.6%
Vapaa-ajan harrastustoiminta	82.2%
Vapaiden nuorten toimijaryhmien tukipalvelut (ei rekisteröidyt nuorisoryhmät)	27.3%
Verkkonuorisotyö	41.1%
Yksilöohjaus	52.5%

Cederlöfin (2004, 53) mukaan laadukas kunnan nuorisotyö vastaa paikallisiin nuorten tarpeisiin ja toiveisiin sekä tarjoaa niiden pohjalta toimintaa sekä avoimesti että kohdennetusti. Laadukas kunnan nuorisotyö myös tarjoaa nuorelle tukea ja ohjausta sekä edistää nuorten mahdollisuuksia ja nuoriin liittyvien asioiden käsittelyä päätöksenteossa (Cederlöf 2004, 53).

2.3 Nuorisotilatyön kehitys

Nuorisotilatyö nähdään yhtenä suomalaisen perusnuorisotyön kulmakivistä. Nuorisotilatoimintaa järjestetään käytännössä jokaisessa Suomen kunnassa, ja nuorisotiloja Suomessa on yli 1100. Kunnat käyttävät nuorisotyön budjetistaan suuren osan juuri nuorisotilatoimintaan. (Kiilakoski 2013, 131.) Myös nuorisotalon ammattilaiset pitävät nuorisotilatyötä suuressa arvossa. Allianssin kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotuksiin (Kunnallisen nuorisotyön odotukset 2017, 7–29, 68) kantaa ottaneista työntekijöistä vain 28 prosenttia on sitä mieltä, että nuorisotilatyön merkitys on vähentynyt. Nuorisotilatoiminta on yleisin nuorisotyön muoto myös muualla Euroopassa. Kaikissa Euroopan unionin jäsenmaissa toteutetaan jonkin asteista nuorisotalotoimintaa. Monissa maissa nuorisotilat tekevät yhteistyötä koulujen kanssa tai ovat fyysisesti yhteydessä kouluihin. (European Commission 2014, 61–63.)

Nuorisotiloilla tapahtuvaa työtä voidaan kuvata avoimen nuorisotyön käsitteen kautta. Avoin nuorisotyö on nuorisotyötä, jolle on tyypillistä sen yleisyys, nuorten etujen painotus, nuorten osallistumisen vapaaehtoisuus sekä sen tapahtuminen pääasiassa nuorten vapaa-ajan kontekstissa. Avoimessa nuorisotyössä painottuvat ennaltaehkäiseväisyys ja nuorten tukeminen, eikä niinkään ongelmien hoito tai korjaaminen. Nuorten vapaaehtoisuus on yksi avoimen nuorisotyön kulmakivistä. Nuorella on täysi valta päättää, haluaako hän osallistua toimintaan. Tämä erottaa nuorisotyön monesta muusta instituutiosta, kuten koulusta, jota nuoren on pakko käydä. (Batsleer 2008, 91; Cederlöf 1998, 58–60.)

Avoin nuorisotyö on käytännössä toimintaa, johon kaikki nuoret ovat vapaita osallistumaan. Suomessa avoimen nuorisotyön esikuvana toimi 1920- ja 1930-lukujen avoin nuorisotoiminta Saksassa, joka sai alkunsa nuorisotyöttömyyden aiheuttamista ongelmista. Suomen ensimmäinen avointen ovien kerho avattiin Helsingissä vuonna 1957. Avointen ovien nuorisokahvilan käyttöön otossa otettiin mallia Ruotsista, missä nuorisokahvilat oli todettu toimivaksi ideaksi. (Nieminen 1995, 326.) Vaikka Suomen ensimmäinen nuorille suunnattu avoin tila rakennettiin jo 1950-luvulla, varsinainen nuorisotilojen rakentamisen piikki sijoittui 1970-luvun puolivälin jälkeiseen aikaan. Nuorisotilat syntyivät ratkaisuksi saada nuorille oma tila kaupunkialueelta, jossa he voisivat

toimia ilman, että he häiritsisivät aikuisia. (Kiilakoski 2011, 186; Kylmäkoski 2006, 8–9.)

Nuorisotiloilla tapahtuva työ on muuttunut ajan saatossa. Tilatoiminta oli alun perin järjestöjen tekemää kerhotoimintaa, ja tiloista käytettiin nimitystä kerhotila. Aikuisten näkemyksen mukaan tiloilla tuli järjestää nuorille toimintaa kuten kerhoja, kun taas nuoret toivoivat, että tilalla voisi oleskella ja viettää aikaa kavereiden kanssa. Nuorisotiloista ryhdyttiin käyttämään nimitystä nuorisotila tai nuorisotalo vasta myöhemmin, avoimen toiminnan yleistyessä. Kylmäkosken (2007, 395) mukaan termi avoin nuorisotyö on vanhentunut, ja sen tilalle on tullut käyttöön termi tilatyö. Termillä tilatyö painotetaan työntekijän ja nuoren kohtaamisen kokonaisvaltaista luonnetta. Tilatyöntekijän rooliin kuuluu entistä enemmän aktiivinen kasvatustyö. Käsite painottaa myös nuorisotyön tavoitteellisen toiminnan tarkoitusta. (Kylmäkoski 2006, 9.)

Nuorisotiloilla tapahtuvaa työtä kutsutaan usein perusnuorisotyöksi. Perusnuorisotyön tehtävänä on ohjata ja mahdollistaa nuoren omaa toimintaa. Käytännössä se tarkoittaa arkista yhdessäoloa, keskustelua ja neuvontaa. Perusnuorisotyö on avoimen matalan kynnyksen tilan tarjoamisen lisäksi myös nuorisotyöntekijän pitkäjänteistä nuoren kokonaisvaltaista tukemista. (Cederlöf 2013, 13–14; Kiilakoski 2012, 131.) Nuorten näkökulmasta katsottuna nuorisotila eroaa kohtausympäristönä muista ympäristöistä. Nuorisotyöntekijän kanssa keskustelu on epävirallista ja vapaata. Nuorisotilan työskentelyn etuna on myös, että nuorten läsnä on aina turvallinen ja nuorten asioista kiinnostunut aikuinen, jonka kanssa nuoret voivat jutella. Nuorisotiloilla tapahtuva toiminta on luonteeltaan vapaaehtoista ja vapaata. (Kylmäkoski 2007, 398–401; Santa 2006, 39.)

Nuorisotiloilla tehtävästä työstä ei kuitenkaan ole yhtenäistä käsitystä ja Suomen eri kunnissa tehtävä nuorisotilatyö on melko heterogeenistä. Kuntien välisiä eroja ovat esimerkiksi tiloilla olevien työntekijöiden määrä, tilojen koko, tilojen yhteys muihin toimijoihin, tilojen ikäraajat, aukioloajat ja säännöt. (Kiilakoski 2011, 158–161.) Nuorisotilatyölle on perinteisesti ollut ominaista sen vapaa toteuttamistapa ja työntekijän vaikuttamismahdollisuudet työn toteutukseen. Yksittäisen työntekijän erityistaidot ja -osaaminen voivat vaikuttaa vahvasti toiminnan sisältöön. (Kylmäkoski 2007, 398).

Nuorisotilatyöhön liittyy myös haasteita. Vaikka nuorisotilatyö on nuorisotyön työmuotona jo hyvin vakiintunut, sen sisältö on jäänyt muille kuin nuorisoalalle epäselväksi. Tämä voi johtua työmuodon luonteesta. Työ tapahtuu pelkästään nuorille ja työntekijöille avoinna olevassa paikassa, jossa muiden alojen ammattilaiset eivät välttämättä ole koskaan käyneet. Näin ollen nuorisotilatyö avautuu työntekijöiden ja nuorien kautta, eikä siitä avaudu julkista kuvaa. (Cederlöf 2004, 45–46.) Tämä ilmiö koskettaa kuitenkin yleisemminkin nuorisotyön alaa, joka on julkisesti jäsentelemätöntä ja identiteetiltään epämääräistä (Soanjärvi 2011, 118–119).

Nuorisotilojen ongelmana joissain kunnissa on myös aukioloaikojen vähäisyys. Varsinkin viikonloppuisin nuorisotilat ovat pääosin suljettuja. Usein kyse voi olla puhtaasti kustannuksellista kysymyksistä. Kylmäkoski (2007, 401) nostaa esiin yleisimminkin nuorisotiloista kunnalle koituvat kustannukset, sillä nuorisotilat ovat kunnalle taloudellisesti tuottamattomia tiloja. Toisin kuin esimerkiksi kunnan ylläpitämät liikuntatilat, nuorisotilat eivät ole periaatteeltaan paikkoja, joiden ovilla peritään pääsymaksu. Kuitenkin joidenkin kuntien nuorisotiloilla käyminen on maksullista, usein maksullisen nuorisokortin muodossa. (Kylmäkoski 2007, 401–403.)

Nuorisotilatoiminnan periaatteena on, että toiminta on kaikille avointa ja toimintaan mukaan liittymisen kynnys olisi mahdollisimman pieni. On kuitenkin yleistä, että tietty ryhmä tai porukka on vakiintunut nuorisotilan peruskäyttäjäjoukoksi, ja suhtautuu uusiin tulijoihin jopa vihamielisesti. (Silvennoinen 2001, 31–33.) Uusien nuorten nuorisotiloille liittymisen on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Nuorisotiloilla tehtävä työ ei tämän vuoksi saavuta kaikkia niitä nuoria, jotka voisivat hyötyä nuorisotilalla tehtävästä työstä (Gretschel 2011, 21–24). Esimerkiksi monikulttuuristen nuorten osallistuminen nuorisotiloilla tapahtuvaan toimintaan voi olla hyvin haastavaa (Kiilakoski ym. 2011, 70–71).

2.4 Nuorisotilakeskeisestä työstä kohti seinätöntä työtä

Kiilakosken (2011, 236) mukaan ”nuorisotalotyössä on käynnissä paradigman muutos, jossa talokeskeisestä työstä siirrytään vahvempaan alueelliseen toi-

mintaan”. Hän nostaa esiin ajatuksen alueellisesta nuorisotyöstä ilman nuorisotaloa. Kiilakosken mukaan nuorisotalosta vapautuvia kiinteistökustannuksia voitaisiin käyttää nuorille suunnattujen palvelujen parantamiseen. Kylmäkoski (2007, 401–403) käyttää tutkimuksessaan termiä tilaton tilatyö, jolla hän kuvaillee nuorisotyötä, joka tapahtuu toimintakeskeisesti ja ilman paikkasidonnaisuutta. Kylmäkoski nostaa esiin myös mahdollisuuden koulun ja nuorisotyön väliseen yhteistyöhön. Kouluyhteistyön kautta nuorisotyön on mahdollista tavoittaa koko ikäluokka. (Kylmäkoski 2007, 401–403.) Nuorisotyön ja koulun välillä tapahtuva säännöllinen yhteistyö on kuitenkin ollut viime vuosiin saakka melko harvinaista (Cederlöf 2013, 29).

Honkasalo ja Kivijärvi (2011, 130–132) korostavat nuorisotyön ja muiden saman alueen toimijoiden välisen yhteistyön tärkeyttä. Nuorisotyö toteuttaa sellaisia toimintoja, joita myös muut toimijat järjestävät. Näin ollen nuorisotyöllä on mahdollisuuksia toimia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. (Cederlöf 2013, 10.) Kinnusen (2015, 63–67) mukaan nuorisotyön toimintakenttä on laaja, jolloin nuorisotyön vaikuttavuus paranee muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Alueellinen nuorisotyö on kehittynyt ja laajentunut. Seinien sisällä tapahtuvan perinteisen talotyön rinnalle on kehittynyt työtapoja, joilla nuorisotyö verkostoituu alueen muuhun toimintaan ja näyttäytyy alueen nuorille, jotka eivät osallistu talotoimintaan. Tämän myötä erilaisten nuorten tavoitettavuus kasvaa. Nuorisotyön asiakkaiksi mielletään pelkästään talotoimintaan osallistuvien nuorten sijaan kaikki alueella asuvat nuoret. (Kiilakoski 2011, 186–187.) Kylmäkosken mukaan kunnallista työtä tekevät nuorisotyöntekijät pitävät työtilanaan pelkän nuorisotilan sijaan koko kuntaa. Työmenetelmät, joita käytetään nuorisotilatyöskentelyssä, eivät ole pelkästään nuorisotilaan sidottuja, vaan niitä voidaan käyttää missä tilassa tahansa. (Kylmäkoski 2007, 395–396.)

Tilakeskeisen ajattelun tilalle on tullut alueellinen työ, joka pyrkii toimimaan mahdollisimman paljon tilan ulkopuolella ja toimimaan osana iso yhteistyöverkostoa. Alueellisen työn laajentuessa myös yhteistyöverkosto kasvaa. Työn toimintaympäristö on siirtynyt nuorisotilatyöstä kohti moniammatillista verkostoa, jolloin ei puhuta enää pelkästään nuorisotilatyöstä tai nuorisotyöstä, vaan nuorelle tarjottavista palveluista. (Kiilakoski 2011, 234.)

Allianssi (Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2017, 68) on tutkinut alan toimijoilta kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotuksia. Yli puolet kyselyyn vastanneista (62 %) oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä väittämän kanssa, että nuorisotyö saavuttaa vain pienen osan nuorista. Lisäksi 91 prosenttia kyselyyn vastanneista oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä, että nuorisotyötä tulisi tehdä enemmän siellä, missä nuoret liikkuvat. (Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2017, 68.) Näitä havaintoja tukee nuorten vapaa-aikatutkimus, johon vastanneista nuorista 89 prosenttia ei vietä koskaan kavereidensa kanssa aikaa nuorisotiloilla (Myllyniemi & Berg 2013, 31).

2.5 Seinätön nuorisotyö

Seinätön nuorisotyö on työmuotona ja käsitteenä melko uusi, eikä sille ole olemassa yhtenäistä ja yksiselitteistä käsitettä. Valkendorff ym. (2017, 184) ovat määritelleet seinättömän nuorisotyön ”avoimeksi eri puolille suuntautuvaksi työmuodoksi, joka ei ole sidoksissa nuorisotaloon tai -tilaan”. Seinättömyys tarkoittaa, että toiminnot tapahtuvat nuorisotalon ulkopuolella. Seinättömyys ei kuitenkaan tarkoita, että työtä tehtäisiin ilman seiniä, vaan seinät voivat kuulua esimerkiksi koululuokkaan tai liikuntatilaan. (Valkendorff ym. 2017, 184.)

Tässä opinnäytetyössä käsitteellä seinätön nuorisotyö tarkoitetaan aluenuorisotyötä, jota toteutetaan ilman nuorisotilaa erilaisissa toimintaympäristöissä.

Nuorisotyön toiminnot voidaan jakaa kahteen osaan, ryhmämuotoiseen perusnuorisotyöhön, jonka kohderyhmänä ovat kaikki nuoret, tai yksilökeskeiseen tietylle kohderyhmälle kohdistettuun erityisnuorisotyöhön. (European Commission 2014, 65; Juntunen & Ylimys 2017, 146.) Seinätön nuorisotyö eroaa työmuotona seinättömistä erityisnuorisotyön muodoista, kuten etsivästä nuorisotyöstä, sillä toisin kuin erityisnuorisotyössä yleensä, seinättömän nuorisotyön kohderyhmänä ovat kaikki nuoret erityisryhmien ja syrjäytymisvaarassa olevien sijasta. Julkisiin tiloihin jalkautuvaa työtä on toteutettu Suomessa jo monta vuosikymmentä, mutta se on kohdistunut pääasiassa erityistä tukea tarvitsevien nuorten tavoittamiseen ja heille avun tarjoamiseen, tai vastaavasti välitöntä apua tarvitsevien, kuten päihtyneiden, nuorten auttamiseen. (Valkendorff ym. 2017, 184.)

Nuorisotyö on vienyt toimintamallejaan nuorisotiloilta muihin fyysisiin ympäristöihin. Seinätöntä toimintaa on toteutettu esimerkiksi kirjastoissa, jotka nuorisotilojen kanssa yrittävät saada nuoria osallistujiksi toimintaansa (Hokkanen 2012, 162). Nuorisotyötä on myös viety paikkoihin, jossa nuoret oleskelevat ja viettävät vapaa-aikaansa. Nuorisotyötä on tehty esimerkiksi kaduilla, kauppakeskuksissa ja liikkuvissa nuorisotiloissa. (Karhu 2017, 36–57; Teinilä 2016, 62–67.) Nuorisotyön vieminen nuorten luo ei ole pelkästään suomalainen ilmiö, vaan samanlaisia suuntauksia on myös muualla Euroopassa. Puolassa toteutetaan mallia, jossa nuorisotiloja rakennetaan kauppakeskuksiin, joissa paikalliset nuoret viettävät vapaa-aikaansa (European Commission 2014, 77–79).

Nuorisotyö pyrkii kehittämään uusia toimintamalleja vastatakseen muuttuviin nuorten tarpeisiin. Lähivuosina uusia työmuotoja on kehitetty erityisesti tavoittamaan nuoria siellä, missä nuoret viettävät aikaansa. Allianssin kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotuksia tutkineessa kyselystä selviää kuitenkin, että vain 50 prosentissa kunnista toteutetaan julkisissa tiloissa tapahtuvaa nuorisotyötä ja 17 prosentissa kunnista liikkuvaa nuorisotyötä (Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2017, 29). Nuorisotyötä kauppakeskuksissa ja muissa julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa onkin toteutettu paljon hanke- ja järjestötoiminnan kautta. (Lampela 2016, 30–33; Purhonen 2016, 158–161.)

Yksi syy uusien työmuotojen kehittämiseen on nuorten vapaa-ajan käyttäytymisen muutos. Julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa tapahtuva nuorten oleskelu on synnyttänyt hengailukulttuurin, johon kuuluu kuluttaminen sekä tilojen haltuunotto. Hengailukulttuurin keskiössä on tila, jossa nuoret voivat viettää aikaa ilman aikuisten valvontaa. Toisaalta sekä nuoret että heidän vanhempansa kokevat tilat turvallisiksi ympäristöiksi viettää aikaa. Turvallisuuden näkökulmasta tarkasteltuna julkiset ja puolijulkiset tilat näyttävät samankaltaisina kuin varsinaiset nuorisotilat.

Aseman lapset toteuttaa löytävää nuorisotyötä, jonka tavoitteena on tukea nuorten kasvua heidän luonnollisissa vapaa-ajan ympäristöissään nuorten asioista kiinnostuneiden aikuisten avulla. Työmuoto eroaa nuorisotilatyöstä vain toimintaympäristönsä kautta. Löytävä nuorisotyö on jalkautuvaa työtä, jonka

avulla työntekijät saavat tietoa nuorten maailmasta ja liikkeistä. (Kivari ym. 2017, 8–10.) Yleisimminkin uusille työmuodoille yhteistä on moniammatillinen yhteistyö, jota pidetään jopa välttämättömänä. Uusien toimintamuotojen kautta monialaiset verkostot muodostuvat osittain uusista yhteistyökumppaneista. Poliisin, koulun ja sosiaalityön rinnalle monialaiseen verkostoon ovat nousseet esimerkiksi kaupalliset toimijat, vartijat ja kirjaston työntekijät. (Kiilakoski 2011, 234–235.)

Seinättömään nuorisotyöhön kytkeytyviä opinnäytetöitä ovat tehneet esimerkiksi Träskelin (2015) ja Karhu (2017). Träskelin (2015) on tutkinut opinnäytetyössään liikkuvan nuorisotilan kokeilua Turussa. Tutkimuksen tuloksista selviää, että liikkuvan nuorisotilan kaltaista palvelua pidetään tarpeellisena ja toivottavana toimintamuotona. Liikkuvaa nuorisotilaa pystytään tutkimuksen hyödyntämään useissa eri tilanteissa. (Träskelin 2015, 38–42.) Karhu (2017) on tutkinut opinnäytetyössään liikkuvan nuorisotyön työntekijöiden kokemuksia. Myös Karhun tutkimuksen tuloksista käy ilmi liikkuvan nuorisotyön tarpeellisuus. (Karhu 2017, 36–57.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen kohde ja tutkimuskysymys

Tutkimuksen kohteena on seinätön nuorisotyö, jota olen lähestynyt avoimen nuorisotyön sekä nuorisotilatyön näkökulmista. Olen tutkimuksessani kiinnostunut, miten seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan Jyväskylän nuorisopalveluissa. Koska seinättömän nuorisotyön työmuodon tutkiminen on ollut vähäistä, tässä opinnäytetyössä ollaan kiinnostuneita työntekijöiden näkökulmasta seinättömästä nuorisotyöstä. Vaikka opinnäytetyö tutkii seinätöntä nuorisotyötä, opinnäytetyön tarkoituksena ei ole vähätellä nuorisotiloilla tapahtuvan työn tärkeyttä, vaan pikemminkin tuottaa tietoa millä tavalla nuorisotilatyö ja seinätön työ voivat täydentää toisiaan ja vastata entistä paremmin nuorten tarpeisiin.

Tutkimuksen tutkimuskysymyksinä ovat:

- Miten seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan Jyväskylän nuorisopalveluissa
- Mitä vahvuuksia ja haasteita seinätön nuorisotyö pitää sisällään?

- Miten seinätön nuorisotyö jäsentyy nuorisotyön kentällä?

3.2 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Tutkimuksessa käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta. Valitsin tutkimusotteeksi laadullisen tutkimuksen, sillä tutkimukseni tarkoituksena on saada tietoa ilmiöstä. Laadullista tutkimusta käytetään pääsääntöisesti, kun tutkittavaa ilmiötä ei vielä tunneta. Sen avulla pyritään samaan ymmärrys ilmiöstä. Laadullinen tutkimus käyttää sanoja ja lauseita lukujen sijaan, eikä siinä pyritä määrällisen tutkimuksen mukaisiin yleistyksiin. Laadullisen tutkimuksen käyttö soveltuu tilanteisiin, joissa ilmiöstä ei ole olemassa tietoa tai tutkimusta, ilmiöstä halutaan saada syvälinen näkemys, luodaan uusia teorioita, käytetään monimenetelmäistä tutkimusotetta tai ilmiöstä halutaan hyvä kuvaus. (Kananen 2014, 16–18.)

Laadulliselle tutkimukselle ominaisia piirteitä ovat Hirsjärvi ym. (2007, 160) mukaan se, että tutkimusaineisto on koottu luonnollisissa tilanteissa ja tutkimuksessa suositaan ihmistä tiedon kerääjänä. Laadulliselle tutkimukselle ominaista on myös se, että aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja ja tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti.

Laadullinen tutkimus on luonteeltaan usein induktiivista, eli se etenee yksittäisistä havainnoista yleisiin tuloksiin. Laadullinen tutkimus on kiinnostunut useista yhtäaikaista tekijöistä, jotka vaikuttavat kokonaisuuteen. Se on kontekstisidonnaista, ja sen asetelma on muuttuva, sillä sen luokat muokkautuvat tutkimuksen kuluessa. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 25; Kananen 2014, 20.)

Laadullinen tutkimus on syklinen prosessi, jossa analyysi ei ole tutkimuksen viimeinen vaihe, vaan läpi tutkimusprosessin oleva toiminta, joka ohjaa tutkimusprosessi ja aineistonkeruuta. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään, kunnes tutkimusongelma ratkeaa. Tutkimusaineiston analyysi määrittää, milloin aineistoa on riittävästi. (Kananen 2014, 18–19.)

Käytän aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua, koska tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa ilmiöstä, josta ei ole olemassa tietoa. Teemahaas-

tattelua käytetään, kun ilmiötä ei tunneta ja siitä halutaan saada tietoa. Teemahaastattelulle on tyypillistä keskustelun eteneminen vastaajan ehdoilla. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, jossa haastattelu kohdennetaan teemoihin, joista keskustellaan. Teemahaastattelun etuna on se, että se tuo haastateltavien äänen kuuluviin. Teemahaastattelussa ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamat merkitykset ovat keskeisiä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48; Kananen 2014, 76.)

Haastattelu on yksi käytetyimmistä aineistonkeruumenetelmistä. Haastattelutilanteessa tutkija on välittömässä kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa, jolloin tiedonhankintaa pystyy suuntamaan haastattelutilanteessa. Haastattelua käytetään erityisesti silloin, kun ihminen halutaan kuvata merkityksiä luovana ja aktiivisena osapuolena. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 34–35.)

3.3 Aineistonkeruuprosessi

Laadullisen tutkimuksen tutkittavaksi valittujen tulee tietää ilmiöstä mahdollisimman paljon (Kananen 2014, 97). Koska tutkimuksen aiheesta ei ole juurikaan olemassa aiempaa tutkimusta, oli luontevaa valita haastateltaviksi työntekijöitä, jotka osaavat kuvata ja jäsentää tutkittavaa ilmiötä. Haastateltaviksi päätyivät lopulta viisi henkilöä, jotka joko olivat tehneet tai tekivät parhaillaan seinätöntä työtä. Haastateltavien työkokemus nuorisotyöstä vaihteli laajasti. Haasteltavista kolme oli naisia ja kaksi miehiä. Tutkimusasetelman vuoksi informanttien määräksi määräytyi lopulta viisi henkilöä. Koska seinätöntä työtä tekevien lukumäärä on melko pieni, oli viiden haastateltavan käyttö tutkimuksessa perusteltua.

Otin haastateltaviin yhteyttä sähköpostilla. Haastatteluista neljä toteutettiin huhtikuussa 2018 ja yksi kesäkuussa 2018. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina haastateltavien työpaikoilla. Haastattelujen kestot vaihtelivat noin 20 minuutista noin 55 minuuttiin. Yhteensä puhuttua aineistoa kertyi noin kolme ja puoli tuntia. Haastattelut onnistuivat hyvin. Ensimmäisen haastattelun aikana minulla oli pientä alkukankeutta, mutta loput haastattelut sujuivat erittäin hyvin. Haastatteluiden onnistumista edes auttoi haastateltavien hyvä kyky

jäsentää omaa työskentelyään. Nauhoitin haastattelut sanelimella sekä varmuuden vuoksi älypuhelimien äänitysohjelmalla. Ennen haastattelujen tekoa olin harjoitellut käyttämään sanelinta, jotta se varmasti toimii haastattelutilanteissa.

Laadullisen aineiston käsittelyyn kuuluvat aineiston yhteismitallistaminen eli litterointi, koodaus, luokittelu sekä yhdistäminen (Kananen 2014, 101).

Haastattelujen jälkeen oli vuorossa aineiston litterointi. Litterointi voidaan suorittaa sanatarkasti, yleiskielisesti tai propositiotasolla. Teemahaastattelun litterointi suoritetaan yleensä mahdollisimman sanatarkasti (Kananen 2014, 101–102.) Tässä tutkimuksessa koko aineisto litteroitiin sanatarkasti, jotta analyysivaiheessa on mahdollista hyödyntää koko kerättyä aineistoa. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä tekstinkäsittelyohjelmalla kirjoitettuna noin 25 sivua. Aineiston litterointi sujui hyvin äänitteiden hyvän äänenlaadun ansiosta.

3.4 Aineiston analyysi

Laadullisen tutkimuksen analyysi alkaa jo haastattelutilanteessa. Tutkija voi jo haastattelutilanteessa tehdä ilmiöstä päätelmiä haastateltavien vastausten perusteella. Aineiston analyysivaiheessa tutkimusaineiston yksityiskohdista pyritään rakentamaan kokonaiskuva. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 136; Kananen 2014, 72.)

Analysoin aineiston teemoittelulla. Suoritin teemoittelun tietokoneen tekstinkäsittelyohjelman leikkaa–liimaa-toiminnolla. Käytin teemoittelussa apuna teemahaastattelurunkoa. Vertailin litteroituja haastatteluaineistoja yksi teema kerrallaan ja etsin niistä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä. Tämän lisäksi pyrin löytämään aineistoista asioita, jotka eivät liittyneet analyysirungon pääteemoihin, mutta olivat tutkimuksen kannalta oleellisia. Teemoittelun tuloksena minulle syntyi laajahko sitaattikokoelma, jota käytin harkitusti luvuissa 4.1-4.3.

Analyysin pohjalta tutkimustulokset on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäinen osa tarkastelee, miten seinätöntä nuorisotyötä käytännössä tehdään. Se sisältää toiminnot, yhteistyön sekä kohtaamiset. Toinen osa keskittyy seinättömän nuorisotyön haasteisiin ja vahvuuksiin. Siihen kuuluu nuorisotyön näkyvyys ja

identiteetti sekä nuorten tavoittaminen ja sitouttaminen sekä joustavuus ja monipuolisuus. Kolmas osa tarkastelee, miten seinätön nuorisotyö jäsentyy nuorisotyön kentällä. Se sisältää nuorisotyön muutoksen sekä uusien työmuotojen kokeilemisen.

Tutkimuksessa on otettu huomioon tutkimuseettisiä kysymyksiä, joita hyvä tieteellinen käytäntö ohjaa (Kananen 2017, 189–192). Tutkittavilta eri haastateltavilta on saatu suostumus osallistua tutkimukseen. Tutkimuksessa on pyritty anonyymiyteen haastateltavien osalta. Seinätöntä nuorisotyötä tekeviä on kuitenkin määrällisesti niin vähän, että haastateltavien kanssa työskentelevät voivat tunnistaa vastauksista haastateltavat. Haastateltavien puhetyyliä on hieman muokattu sitaatteihin haastateltavien yksityisyyden parantamiseksi. Haastateltavien anonyymiyden parantamiseksi sitaateista on poistettu henkilökohtaiset tiedot, kuten nimet. Haastateltavien nimet on korvattu merkinnöillä, kuten H1.

4 TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Miten seinätöntä nuorisotyötä tehdään

Seinätön nuorisotyö koostuu haastateltavien mukaan nuorille järjestettävistä toiminnoista, yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa sekä toiminnan suunnitelmista. Haastateltavien työpäivät ovat yleisesti ottaen erittäin vaihtelevia, eivätkä sisällä juurikaan rutiininomaisia työtehtäviä. Toiminnot tapahtuvat eri ympäristöissä, kuten alueen koulussa ja liikuntakeskuksessa. Toimintoihin osallistuvien nuorten määrä vaihtelee toimintojen mukaan. Haastateltavien mukaan toiminnot ovat osittain lähtöisin työntekijöiden aloitteesta ja osin nuorten toiveista.

H1: Tällä hetkellä maanantaisin on futsal, missä on noita maahanmuuttajanuoria aika isokin porukka. – – Ja sit on keskiviikkosin semmonen Action Hour jota lähettiin ite kehittää kun meillä oli siellä Graniitissa varattuna tanssisali, missä oli nuorten tarkoitus pitää jonkinäköstä tanssikurssia mikä sitten kuivu vähän kasaan niin nyt ollaan sitten pidetty siellä Action Houria. Siellä on Bouffermiekailua, mikä on nyten meidän opiskelijan kehittämä juttu. Ja siellä ollaan vähän silleen pop up -nuokkari tyylillä että pääsee pelailemaan lautapelejä ja muuta. Ja sitten on sillon keskiviikkosin on myöskin sitten se halli missä on se futsalkin varattu ja sinne ollaan sit yritetty vähän nuoremmille saaha sitä futsalia toimimaan.

Suuri osa seinättömän työn toiminnoista on liikunnallisia, ja nuoria kohdataan toiminnan ohessa. Toimintojen liikuntapainotteisuus johtuu haastateltavien mukaan siitä, että alueella asuu paljon liikunnallisia nuoria, jotka toivoivat liikunnallista toimintaa. Toimintojen liikunnallisuuteen vaikuttaa haastateltavien mukaan myös seinätöntä työtä edeltävät toiminnot.

H2: Kun me aloitettiin, meillä oli muutamia ryhmätoimintoja joita ollaan jatkettu tähän liikunnalliseen ohjaamiseen. -- Sillon ku tilatyössä tehtiin niin on ollut näitä Avartti-ryhmiä, niin näiden ryhmien avulla houkuteltiin nuoria toimintaan mukaan. Saatiin sitten Graaniittiin ja koulun alueelle näitä liikunnallisia ryhmiä.

Haastateltavien mukaan seinättömässä nuorisotyössä nuorten kohtaaminen on luonteeltaan usein lyhytkestoista, sillä seinättömän työn toiminnot ovat kestoltaan melko lyhyitä. Nuorten kohtaamisten laatu pysyy haastateltavien mukaan kuitenkin hyvänä. Kohtaamiset tapahtuvat toimintojen ohessa, joten niiden luonne riippuu kulloisenkin toiminnan luonteesta. Yhden haastateltavan mukaan liikunnalliset toiminnot luovat hyviä mahdollisuuksia nuorten kohtaamiseen.

H2: Liikunnassa tulee usein onnistumisia ja epäonnistumisia, jonka kautta ohjaaja osaa lähtee mukaan ja tsempata. Monesti talotoiminnassa nuoret kuulee huonoo palautetta, että ohjaaja sanoo kiroilusta. Mutta ei välttämättä kuule hirveesti kehua. Mutta ryhmätoiminnassa on ohjaajan helpompi kehua, ja nuoren on helppo osallistua. Tärkeintä ei ole onnistuminen vaan osallistuminen, ainakin ohjaajien mielestä.

Haastateltavien mukaan seinättömässä työssä käytettävät menetelmät ovat samankaltaisia kuin perusnuorisotyössä yleensäkin. Cederlöfin (2013, 18–19) määrittelemään perusnuorisotyöhön kuuluvat elementit, kuten nuoren neuvominen ja turvallisen aikuisena nuoren elämässä oleminen, toteutuvat seinättömässä työssä samalla tavalla kuin muussakin perusnuorisotyössä.

Seinätöntä työtä ei toteuteta pelkästään liikuntapainotteisesti, vaan osa toiminnoista painottuu muihin menetelmiin kuten lautapeleihin ja taiteisiin. Toimintoja toteutetaan erilaisissa fyysisissä toimintaympäristöissä. Haastateltavien mukaan yhteistyötä tehdään erityisesti alueen koulun kanssa. Koulu yhteistyö

mahdollistaa sekä fyysisen ympäristön toiminnoille että mahdollisuuden tavoittaa ja kohdata nuoria. Kouluympäristössä tapahtuvat toiminnot eivät ole liikuntapainotteisia, vaan ne antavat työntekijöille mahdollisuuden kohdata nuoria muunlaisen toiminnan ohessa.

H4: Meillä on pelivälkkä. Koitetaan olla niin usein kun mahdollista. Se on koululla. Yläkoulun puolella on neljä kertaa viikossa harrastevälkkä, johon sit viedään pelejä ja tämmösiä. Otetaan muista toiminnoista mainoksia mukaan ja kohdataan nuoria siellä. Ei välttämättä pelien merkeissä vaan myös käyskennellään siinä koulun aulaassa, ja kohdataan nuoria sit siinä, toki myös pelataan nuorten kanssa.

H5: Me oltiin tavoitettavissa vapaa-ajalla, mutta me oltiin tavoitettavissa myös siellä koulun arjessa -- sitten toisaalta välillä musta tuntui, että me melkein asuin siellä koululla. Sitten käytännössä mä kohtasin niitä nuoria siellä käytävällä ja tulín tutuiksi.

Eri toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö koostui haastateltavien mukaan useista erilaisista tavoista. Osa toimijoiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä liittyi konkreettisiin toimintapaikkojen järjestämiseen liittyviin kysymyksiin, sillä seinättömän työn toiminnot vaativat fyysisiä paikkoja, jossa seinätöntä työtä on mahdollista toteuttaa. Haastateltavien mukaan yhteistyö eri toimijoiden välillä oli myös tietoisuuden jakamista ja suunnittelua. Eri toimijoiden välillä järjestettiin myös erilaisia tapahtumia sekä toimintoja. Yhteistyökumppanit olivat pääosassa alueella toimivia eri alojen toimijoita.

H4: Ehkä pääasiassa koulu ja seurakunta. Mutta monissa yhteistyökokoonumisissa on perhekeskusta, perhetyötä. Ollaan otettu yhteyttä kauppoihin. Asukasyhdistykset, vanhempainyhdistykset, liikuntapaikat. Että niitä on.

Haastateltavien mukaan työaika kului myös toimintojen suunnitteluun, sillä seinättömästä työstä ei ole olemassa valmiina olevia malleja tai toimintamuotoja. Toimintojen suunnittelussa hyödynnettiin alueen yläkouluikäisille teetettyä kyselyä, jossa kartoitettiin, millaista toimintaa nuoret toivoisivat alueelle. Haastateltavien mukaan nuoria tulisi osallistaa uusien toimintojen suunnittelussa, sillä silloin nuoret osallistuvat todennäköisemmin eri toimintoihin.

H2: Uuden toiminnan aloittaminen on kanssa aika vaikeeta, että siihen pitäis ottaa nuoria mukaan enemmän suunnittelemaan. Jos nuorilta kysyy että mitä toimintoja haluatte, niin kyllä sieltä tulee

sitä sun tätä mutta ei nuoria kiinnosta jos me sanotaan että tässä on tällanen uus juttu.

Haastateltavien mukaan myös toimintojen mainostamiseen kuluu aikaa. Toimintoja mainostetaan eri ympäristöissä, kuten kouluilla. Lisäksi toiminnoista pyrittiin kertomaan perinteisillä mainoksilla, mutta haastateltavat kokivat niiden tehokkuuden heikoksi. Toimintoja mainostettiin aktiivisesti myös sosiaalisessa mediassa. Työntekijät mainostivat ja kohtasivat nuoria myös alueelle jalkautumalla. Haastateltavien mukaan jalkautumalla alueella oli mahdollista saada kohtaamisia myös niiden nuorten kanssa, jotka eivät käyneet alueella koulua.

4.2 Seinättömän nuorisotyön haasteet ja vahvuudet

Haastateltavien mukaan seinättömän nuorisotyön haasteet liittyvät siihen, että työmuoto on uusi eikä siihen ole vielä syntynyt valmiita toimintamalleja. Näin ollen työntekijöiden työaikaa kuluu paljon toiminnan suunnitteluun sekä yhteistyötahojen kanssa tehtävään työhön. Nuorten kohtaamiset saattavat jäädä tästä syystä vähäisemmäksi kuin työntekijät toivoisivat. Haastateltavien mukaan seinätön työ haastaa työntekijää.

H2: Joo se on työläs työntekijälle. Sä koko ajat liikut ja haet kontaktia. – – Oli puhetta, että kun yleensä sisätossut kuuluu työhön, että pitäis ostaa ulkokengät seinätöntä työtä varten.

Haastateltavat suhtautuivat työn vaativuuteen ja vaihtelevuuteen eri tavoin. Osa haastateltavista koki työmuodon haastavuuden positiivisena asiana, kun taas osa haastateltavista painotti seinättömän työn vaativuutta työntekijän näkökulmasta. Osa haastateltavista koki haastavuuden mahdollisuutena kehittää itseään, kun taas osa koki epätietoisuuden ja rutiinin puuttumisen kuormittavana.

Haastateltavien mukaan yksi haaste on nuorisotyön identiteetin säilyttäminen eri toimintaympäristöissä. Eri toimintaympäristöissä toimiminen vaatii vahvaa nuorisotyöllistä identiteettiä sekä pohdintaa siitä, mitkä toiminnot kuuluvat nuorisotyölle ja mitkä eivät. Haastateltavien mukaan nuorisotyöntekijän ammatti-identiteetin täytyy olla vahva silloin, kun nuorisotyötä tehdään eri ympäris-

töissä ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisotiloilla tehtävä työ on perinteisesti nähty olennaiseksi osaksi nuorisotyötä, mutta seinätöntä työtä tehdessä työntekijöiden ei ole mahdollista tarrautua kiinni siihen. Vahvaa nuorisotyön identiteettiä vaaditaan työntekijöiltä etenkin silloin, kun nuorisotyötä toteutetaan ympäristössä, jossa toimivalla professiolla itsellään on vahva identiteetti. Erään haastateltavan mukaan erityisesti kouluympäristössä toimiminen vaatii vahvaa nuorisotyön identiteetin omaksumista ja hallitsemista.

H3: Tämän tyyppisessä työssä nuorisotyöntekijän ja nuorisotyön identiteetti täytyy olla työntekijällä vahva, ja se näkemys, että miksi me ollaan olemassa ja miksi me tehdään niitä asioita, mitä tehdään. Pitää olla usko itseensä ja tähän työhön, kun me sit mennään muualle toimimaan niin se on ehkä se isoin ominaisuus.

H1: Mutta koulussa on se haaste, että siellä mennään tiettyjen koulunormien mukaan ja me ei haluta että meidät imastaan sinne vaan meillä on se nuorisotyö mitä me siellä haluttais toteuttaa.

Identiteetin lisäksi seinättömässä työssä on haasteena myös nuorisotyön näkyvyys. Haastateltavien mukaan nuorisotyö ei seinätöntä työtä tehden välttämättä hahmotu alueen nuorille eikä aikuisille. Toiminnot eivät tapahdu välttämättä paikoissa, joissa nuoret viettävät aikaa vapaa-ajallaan. Myös toimintopaikkojen vaihtuvuus nähdään haasteena. Haastateltavien mukaan varsinkin liikunnalliset toiminnot tapahtuvat paikoissa, joissa nuoret eivät vietä vapaa-aikaansa. Myös nuorisotyöntekijöiden tutuksi tuominen alueen nuorille nousi eteen haasteena.

H4: Täytyy osata markkinoida ne toiminnot ja paikat ja tilat, koska ne tilat ja paikat muuttuu jatkuvasti. Meillä on toimintoja eri paikoissa. On seurakunnan nuorisotyön paikassa, on Graniitissa, on koululla, on Yrttisuolla. On monta paikkaa, missä järjestetään eri päivänä eri aikoina, niin onhan se todella haastavaa.

Haastateltavien mukaan seinättömän nuorisotyön haasteena myös on nuorten tavoittaminen ja sitouttaminen toimintaan. Ilman alueella olevaa eräänlaisena kiintopisteenä toimivaa nuorisotilaa nuorten tavoittaminen on seinättömässä työssä ollut haastateltavien mukaan haasteellista. Työntekijät joutuvat käyttämään enemmän aikaa nuorten tavoittamiseen sekä toimintoihin sitouttamiseen.

H3: Se ehkä on saattanut tulla yllätyksenä, kuinka haasteellista nuoria on tavoittaa ja sitouttaa niihin toimintoihin. Verrattuna siihen, että on tila, jossa on muutakin toimintaa, mutta siltä tilalta kuitenkin aika moneen toimintaan saa nuoria nykästyä mukaan ja sitoutettua. Se on ollut haaste se nuorten tavoittaminen ja sitouttaminen toimintaan. -- Nyt me ollaan yritetty iskee yläkouluikäisiin, että ollaan näytty paljon koululla. Mutta haasteena on sitten ne nuoret, jotka eivät enää ole koulussa tällä alueella, että mistä me heitä tavoitetaan. Ei meillä oikein oo kun sosiaalinen media käytössä, minkä kautta me huudetaan että mitä meillä tapahtuu, totta kai perusmainokset siellä täällä seinillä mutta niitä ei välttämättä hirveen moni lue.

Haastateltavien mukaan seinättömän työn vahvuuksia ovat työmuodon joustavuus, mikä tarkoittaa käytännössä mahdollisuutta monipuolisten toimintojen toteuttamista. Nuorisotyön tarjoamien palveluiden ulkopuolelle jääminen ei ole usein tietoinen valinta, vaan siihen vaikuttaa usein palveluihin liittyvä sosiaalinen tai fyysinen kynnys (Gretschel ym. 2016, 186). Seinättömän työn monipuoliset toiminnot mahdollistavat myös niiden nuorten tavoittamisen, joita muiden työmuotojen kautta ei ole mahdollista tavoittaa. Monipuolisten toimintojen myötä myös vaihtoehdot, miten nuoria kohdataan laajenevat. Yksi haastateltavista korosti, että nuorisotyön tarkoituksena ei ole tavoittaa kaikkia alueen nuoria, eivätkä kaikki nuoret välttämättä ole halukkaita osallistumaan nuorisotyön toimintoihin

H5: Sillon kun mä olin siellä koululla, niin me tavoitettiin niitä nuoria, jotka ei ikinä ei saisi, voisi tai uskaltaisi tulla sinne nuorisotilalle, jos puhutaan maahanmuuttajatyöistä esimerkiksi niin mä tavotin semmosia tyttöjä, joita mä en ikinä vois tavoittaa tilatyössä siellä tilan sisällä

Haastateltavien mukaan seinättömän työn vahvuutena on työmuodon joustavuus ja mahdollisuus nopeaan reagointiin. Seinättömän työn vahvuutena nähtiin myös mahdollisuus monipuolisiin toimintoihin. Samaan aikaan oli mahdollista järjestää eri paikoissa erilaista tekemistä, suunnattuna erilaisille nuorille. Haastateltavien mukaan myös nuorten omiin toiveisiin mielekkäästä toiminnasta oli mahdollista tarttua nopeasti.

H4: Että esimerkiksi ”teillä on tämmönen tyttöporukka ja te halutte kokata”, niin sit me perustettiin kokkiryhmä tyttöporukalla, ja sithän ne kävi siellä.

Osa haastateltavista koki seinättömän nuorisotyön vahvuudeksi sen, että sen avulla nuorisotyötä pystytään tuomaan paremmin esiin yhteistyöverkostolle. Yhteistyöverkostojen ja verkostotapaamisten avulla nuorisotyötä on mahdollista tehdä näkyväksi myös muille alueen toimijoille. Työntekijät pystyivät myös jakamaan tietämystään eri toimijoille.

4.3 Seinättömän nuorisotyön jäsentyminen nuorisotyön kentällä

Seinätön nuorisotyö vie nuorisotyön menetelmiä sellaisiin toimintaympäristöihin, jossa nuorisotyötä ei perinteisesti olla nähty toimijana. Haastateltavat kokivat positiivisesti uusien menetelmien kokeilun nuorisotyössä. Haastateltavien mukaan uusia työmuotoja pitää uskaltaa kokeilla, mutta uudet työmuodot eivät saa olla itseisarvo vaan nuorisotyön päätehtävänä on nuoren kohtaaminen ja turvallisen aikuisena oleminen nuoren elämässä.

Haastateltavat kokivat seinättömän nuorisotyön toimivana työmuotona. Seinätön työ ei kuitenkaan ole syrjäyttämässä perusnuorisotyötä. Haastateltavat rinnastavat seinättömän työn nuorisotilatyöhön. Pelkällä seinättömällä työllä ei voi kuitenkaan täysin korvata alueellista nuorisotyötä, johon tilatyö yhtenä osana kuuluu. Haastateltavat kuitenkin korostavat, että heidän mukaansa alueellinen nuorisotyö ei rajoitu pelkästään nuorisotilalla tehtävään työhön.

H3: Olemme olemassa nuoria varten ja haluamme tarjota heille mahdollisuuksia osallistua vapaa-ajallaan toimintoihin, niin osallistujana kuin toiminnan tuottajana. Olemme osa alueellista aikuisten verkostoa ja yhteisöä. Se on mun mielestä molemmissa [tilatyö ja seinätön työ] ihan sama.

H3: Tilat on näkyviä, ja valitettavasti ehkä joskus virkamiehet ja päättäjät joskus kokee, että se on nuorisotyö mitä tilalla tapahtuu. Mutta todellisuudessa me toimitaan tosi monessa toimintaympäristössä tosi monenlaisten nuorten kanssa.

Kiillakosken (2012, 138) mukaan nuorisotilatyössä pyritään hyödyntämään aktiiviteetteja, kuten pelejä, kahviloita sekä taiteellisia ja liikunnallisia harrasteita, joita on mahdollista tehdä ryhmän kanssa. Haastateltavien mukaan seinättömän työn toiminnot ovat samanlaisia kuin nuorisotilatyössä, mutta ne tapahtuvat eri ympäristöissä. Haastateltavien mukaan seinätön työ kuitenkin antaa mahdollisuuksia toimia useissa eri ympäristöissä samanaikaisesti ja tarjoaa

mahdollisuuksia lähteä tekemään asioita eri ympäristöihin. Haastateltavien mukaan eri työmuodot täydentävät toisiaan niin, että niiden avulla pystytään kohtaamaan eri nuoria.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Tulosten pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, miten seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan Jyväskylän nuorisopalveluissa. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia millaisia vahvuuksia ja heikkouksia seinättömällä nuorisotyöllä on sekä miten seinätön nuorisotyö jäsentyy suomalaisen nuorisotyön kentällä. Opinnäytetyön tilaajana toimii Jyväskylän kaupunki.

Haastatteluaineiston perusteella selvisi, että seinätön työ on käytännössä erittäin moninaista. Aineiston perusteella voidaan määritellä, että seinätön nuorisotyö koostuu toimintojen suunnittelusta ja toteutuksesta sekä yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa. Koska seinätön työ on nuorisotyön työmuotona uusi, työntekijät joutuvat suunnittelemaan toimintojen sisältöä ja pohtimaan niille sopivia toimintaympäristöjä.

Haastateltavat kuvasivat suurimmaksi yhteiseksi yhteistyökumppaniksi alueen koulun. Koulu mahdollisti seinättömälle työlle sekä toimintapaikkoja että mahdollisuuksia nuorten kohtaamiseen. Haastateltavat kokivat haasteeksi nuorisotyön profession identiteetin säilyttämisen kouluympäristössä, jossa toimitaan koulunormien mukaisesti. Cederlöfin (2004, 63–66) mukaan koulumaailman ja nuorisotyön väliset toimintakulttuurierot voivat aiheuttaa ristiriitoja professioiden välille. Myös Kiilakosken (2014, 114–115) mukaan moniammatillinen yhteistyö vaatii onnistuakseen sitä, että eri professioiden toimintatavat ja -kulttuurit tunnetaan toisen profession sisässä. Nuorisoalan jäsentymättömyyden vuoksi nuorisotyön tavoitteiden ja keinojen kuvaaminen on kuitenkin ollut perinteisesti haastavaa (Kinnunen 2015, 48).

Aineiston perusteella seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan kouluympäristössä, mutta kuitenkin nuorisotyön viitekehyksessä. Nuorisotyö on kuitenkin perinteisesti nähty kohdistuvan nuorten vapaa-aikaan. Aineiston perusteella seinättö-

mässä nuorisotyössä nuorten vapaa-aikaan sijoittuvien toimintojen lisäksi toimintoja toteutetaan ja nuoria kohdataan myös kouluarjessa. Toiminnot, kuten lautapelit ja kahvikupilliset, jotka ovat perinteisesti nuorisotilatyöhön kuuluvia, ovat osa nuorten kouluarkea. (Kiilakoski ym. 2011, 66.)

Seinätön nuorisotyö vie nuorisotyön toimintoja sellaisiin paikkoihin, jossa nuorisotyötä ei perinteisesti ole tehty. Toimintoja toteutettiin esimerkiksi alueen liikuntakeskuksissa. Liikunnallisten toimintojen toteuttaminen asettaa työntekijät pohtimaan omaa identiteettiään ja kompetenssiaan. Työntekijät joutuvat esimerkiksi pohtimaan millainen liikunnallinen ohjaus kuuluu nuorisotyölle ja millainen ei. Laajemmassa kuvassa seinätön nuorisotyö jäsentyy Kiilakosken (2011, 236) kuvaamaan paradigman muutokseen, jossa nuorisotyö siirtyy entistä enemmän alueelliseksi toimijaksi. Aineistosta nousi esiin, että alueella tehtävä nuorisotilatyö ei kuitenkaan tarkoita, että nuorisotyö toimii alueella pelkästään nuorisotilan sisällä. Seinättömässä työssä nuorisotyön aktiivinen alueellisen toimijan rooli kuitenkin korostuu.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa nousi vahvana teemana esiin. Haastateltavat kokivat, että yhteistyön kautta nuorisotyötä on mahdollista tuoda näkyväksi muille toimijoille. Toisaalta eri toimijoiden kanssa toimiminen on aikaa vievää ja vaatii työntekijöiltä vahvaa nuorisotyöllistä identiteettiä. Myös erilaisissa toimintaympäristöissä toimiminen vaatii vahvaa nuorisotyöllistä identiteettiä. Nuorisotyön identiteetin kuvaaminen on perinteisesti ollut ammattialalle haastavaa ja hiljaiseen tietoon perustuvaa (Kinnunen 2015, 48). Alueellisessa nuorisotyössä nuorisotyöntekijän identiteetti voi perustua yksittäiseen nuorisotilaan ja sen toimintoihin osallistuviin nuoriin, mutta kokonaisvaltaisemmassa alueellisessa työssä identiteetti perustuu laajempaan toiminta-alueeseen (Kiilakoski 2011, 236).

Suurimmat haasteet seinättömässä työssä liittyivät nuorten tavoittamiseen sekä toimintaan sitouttamiseen. Muuttuvat paikat ja ajat toiminnoille vaikeuttivat nuorten osallistumista toimintoihin. Lisäksi osa toiminnoista järjestettiin paikoissa, joissa nuoret eivät vietä vapaa-aikaansa. Toimintapaikat johtuivat osittain toiminnan luonteesta, sillä esimerkiksi sisäliikuntavuoroa ei ole mahdollista järjestää muualla, kuin sisäliikunnalle varatussa paikassa. Nuoria tavoitettiin koulu yhteistyön kautta, mutta erityisenä haasteena oli tavoittaa niitä

nuoria, jotka eivät käyneet alueella koulua. Haastateltavat kokivat perinteisen mainonnan toimivan heikosti. Myös nuorten sitouttaminen toimintaan koettiin haasteellisena. Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun paransi nuorten sitoutumista. Nuorten osallistuminen toiminnan suunnitteluun mahdollistaa toimintojen olevan mieluisia kohderyhmälle (Kiilakoski 2011, 207).

Seinätön nuorisotyö on luonteensa vuoksi osa avointa perusnuorisotyötä. Seinättömän työn toiminnot ovat aineiston mukaan pääsääntöisesti kaikille avoimia ryhmätoimintoja, eikä niitä ole kohdennettu tietyille ryhmälle. Tämä erottaa seinättömän työn esimerkiksi etsivästä nuorisotyöstä, jonka tavoitteena on löytää ja auttaa avun tarpeessa olevia nuoria tai katupartioinnista, jossa autetaan akuutisti apua tarvitsevia nuoria eri ympäristöissä (Huhtajärvi 2007, 446).

Seinättömän nuorisotyön vahvuuksiksi nousivat aineistosta sen monipuolisuus ja mahdollisuus nopeaan reagointiin. Työmuodon joustavuuden vuoksi toimintoja on mahdollista kohdentaa melko spesifeille ryhmille, mutta toimintojen peruseriaate ja -tavoite pysyy silti samana. Toiminnot on suunnattu kaikille avoimiksi, kuten perusnuorisotyössä yleensäkin. Seinätön työ mahdollistaa myös niiden nuorten kohtaamisen, joita ei olisi mahdollista tavoittaa muiden työmuotojen avulla. Aineistosta nousi esiin varsinkin maahanmuuttajataustaisten nuorten kohtaaminen seinättömän työn menetelmillä. Seinätön työ toimii mahdollistajana myös kohtaamisille niiden alueen nuorten kanssa, jotka voisivat hyötyä nuorisotilalla tehtävästä työstä, mutta joita nuorisotiloilla tehtävä työ ei tavoita. (Gretschel 2011, 21–24)

Seinättömän nuorisotyön voikin nähdä samanlaisena välineenä kuin esimerkiksi nuorisotilatyön. Aineistosta nousseet havainnot osoittavat, että seinättömän työn suurimmat haasteet, nuorten tavoittaminen ja sitouttaminen, olisi mahdollista ratkaista, jos alueella olisi nuorisotyön *kiintopiste*, johon nuoret osaisivat tulla. Nuorten tavoittamisen ja toimintaan sitouttamisen helpottuessa työntekijöiden työaika olisi mahdollista käyttää enemmän toimintojen toteuttamiseen ja nuorten kohtaamiseen. Kiintopiste mahdollistaisi myös nuorisotyön paremman näkyvyyden alueella.

Aineistosta nousseet havainnot pitävät seinätöntä nuorisotyötä ja nuorisotilatyötä toisiaan täydentävinä työmuotoina. Jos nuorisotila toimii alueella nuorisotyöllisenä kiintopisteenä, seinätöntä nuorisotyötä voidaan käyttää välineenä nuorten kohtaamiseen erilaisissa toimintaympäristöissä monipuolisten toimintojen kautta. Kiintopiste voisi olla myös Kiilakosken (2011, 238) kuvaama monitoimitalo, johon keskitettäisiin useita eri alueellisen nuorisotyön työmuotoja.

Aineistosta nousseiden havaintojen mukaan jotkut nuorisotyön työmuodot palvelevat niitä nuoria, joita jotkut työmuodot eivät palvele. Näin ollen seinätön nuorisotyö näyttäytyy toimivana työmuotona, joka tuo nuorisotyölle uuden työmuodon erilaisten nuorten tavoittamiseen ja kohtaamiseen. Seinätön nuorisotyö on työmuotona uusi, eikä sille olemassa vielä vakiintuneita malleja tai käytänteitä. Kuten eräs haastateltava mainitsi, seinättömässä nuorisotyössä on vain taivas rajana. Näin ollen työmuotoa on mahdollista kehittää niin, että se tukee nuorten tarpeita entistä paremmin.

5.2 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöni aihe sai alkunsa harjoittelujaksoltani Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluissa. Nuorisopalveluissa aloitettiin seinättömän työn malli. Halusin tutkia aiheita sen mielenkiintoisuuden ja ajankohtaisuuden vuoksi. Seinättömästä työstä ei ole juuri lainkaan aiempaa tutkimusta, joten kiinnostuin tilaisuudesta tutkia uutta työmuotoa ja tuottaa uutta tietoa tuoreesta ilmiöstä.

Teoreettista viitekehystä tehdessäni haasteeksi nousi ilmiöstä olevan aiemman tutkimuskirjallisuuden vähäisyys. Näin ollen rakensin teoreettista viitekehystä avoimen nuorisotyön ja nuorisotilatyön käsitteiden kautta. Teoreettisen viitekehysten kirjoittamista vaikeutti myös suomalaisen nuorisotyön käsitteistön heikko nimeäminen. Suomalaisessa nuorisotutkimuksessa on tutkittu, *mitä* nuorisotyö tekee ja *miksi* nuorisotyö tekee, mutta kokonaisvaltaisen tutkimuksen ulkopuolelle on jäänyt kysymys, *miten* nuorisotyö tekee. Lainsäädäntö ei ohjaa toteutuksen tapaa, joten nuorisotyön kentällä vallalla olevat käytänteet perustuvat traditioon ja hiljaisen tiedon eteenpäin viemiseen. Eri työmuotojen käytännön tiedon sanallistaminen ja teoretisoiminen on näin ollen vähäistä.

Tutkimusaineiston kerääminen onnistui hyvin, sillä informantit osasivat kuvata ja jäsentää omaa työskentelyään sekä työmuotoa hyvin. Haastatteluissa nousi esiin myös asioita, joita en ollut osannut ottaa huomioon teemahaastattelurunkoa muodostaessani. Tutkimuksen näkökulmavalinta lähestyä ilmiötä työntekijöiden näkökulmasta helpotti aineiston keräämistä. Haasteena oli myös tutkimuksen rajaaminen, jottei tutkimuksesta tule liian laajaa.

Olen tyytyväinen siihen, että tutkimuksen tulokset ovat perustellusti antaneet vastauksen tutkimuksessa esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimus onnistui tuottamaan tuloksia ilmiöstä, josta ei ole juurikaan olemassa aiempaa tutkimustietoa. Näin ollen opinnäytetyö antaa opinnäytetyön tilaajalle uutta tietoa ja tilaaja voi hyödyntää tuloksia toimintansa kehittämisessä. Opinnäytetyön tutkimustuloksista on myös hyötyä koko nuorisoalalle, sillä tutkimustuloksista nousseet havainnot jäsentävät seinättömän nuorisotyön paikkaa suomalaisen nuorisotyön kentällä.

Laadullisessa tutkimuksessa riittävä dokumentaatio ja tehtyjen valintojen perustelu lisäävät työn uskottavuutta, sillä dokumentaatio mahdollistaa tehtyjen ratkaisujen arvioinnin (Kananen 2017, 176,178). Tässä tutkimuksessa kaikki valinnat on pyritty tekemään niin, että ne soveltuvat tutkittavan ilmiön tutkimiseen. Lisäksi tutkimuksessa on pyritty dokumentoimaan tutkimuksen vaiheet niin, että se on tarvittaessa mahdollista toistaa mahdollisimman tarkasti.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Seinätön nuorisotyö on nuorisotyön työmuotona uusi, eikä siitä löydy juurikaan aikaisempaa tutkimustietoa. Tämä opinnäytetyö on yksi ensimmäisistä tutkimuksista Suomessa, joka tutkii seinätöntä nuorisotyötä. Tämä opinnäytetyö lähestyy seinätöntä nuorisotyötä työntekijöiden näkökulmasta. Seinättömästä työstä olisi mahdollista tehdä tutkimuksia, joissa tutkittaisiin nuorten kokemuksia seinättömästä nuorisotyöstä, jolloin nuorten ääni on mahdollista saada kuuluviin. Olisi myös nuorisoalan kannalta kiinnostavaa tutkia millaista kompetenssia seinätön työ vaatii työntekijältä ja vastaako nykyinen nuorisoalan koulutus näihin tarpeisiin.

Kirjoitushetkellä ei ole tietoa, toteutetaanko samankaltaisia toimintamuotoja muualla Suomessa. Tämä opinnäytetyö on tuottanut tietoa, miten seinätöntä työtä toteutetaan Jyväskylässä. Toimintamuodon tutkiminen eri puolella Suomea antaisi tietoa seinättömän työn toteutustavoista ja hyvistä malleista ja antaisi lisää tietoa seinättömän työn mahdollisuuksista.

LÄHTEET

Batsleer, J. R. 2008. *Informal Learning in Youth Work*. Lontoo: SAGE Publications.

Cederlöf, P. 1998. Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/19Nuorisotyxn_merkitys.pdf [viitattu 25.10.2017].

Cederlöf, P. 2004. Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 45. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja E: Yhteisjulkaisut 1/2004. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Cederlöf, P. 2007. Nuorisotoimet rakennemuutosten kynnyksellä. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.humak.fi/wp-content/uploads/sites/26/2015/09/nuorisotoimet_cederlof_2007.pdf [viitattu 26.10.2017].

Cederlöf, P. 2013. Kuntien nuorisotyöstä nuorisolain valossa – tilanne, puitteet ja tulkintoja. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.humak.fi/wp-content/uploads/sites/26/2015/09/Kuntien_nuorisoty%C3%B6st%C3%A4_PetriC_2013.pdf [viitattu 26.10.2017].

European Commission. 2014. *Working with young people: the value of youth work in the European Union*. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf [viitattu 29.10.2017].

Gretschel, A. 2011. Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä: nuorten näkökulma. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 41. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuorisotalo.pdf> [viitattu 27.10.2017].

Gretschel, A., Junttila-Vitikka, P. & Puuronen, A. 2016. Muuttuva nuorisotyö ja arvioinnin kestävyys. Teoksessa Gretschel, A., Junttila-Vitikka, P. & Puuronen, A. (toim.) *Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 176. 184–192.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistokustannus Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. *Tutki ja kirjoita*. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hokkanen, L. 2013. Viiden tähden olohuone. Kirjastot nuorisotyön uutena toimintaympäristönä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) *Kehittyvä nuorisotyö*. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 128. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 149–162.

Honkasalo, V. & Kivijärvi, A. 2011. Kehittämistyötä monikulttuurisesta näkökulmasta - välähdyksiä nuorisotyön arjesta. Teoksessa Honkasalo, V., Kiilakoski,

T. & Kivijärvi, A. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 49–152.

Huhtajärvi, P. 2007. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 446–457

Juntunen, I. & Ylimys, S. 2017. Siis perusnuorisotyötä vai erityisnuorisotyötä. Teoksessa Juntunen, I. & Ylimys, S. (toim.) Askelmerkkejä löytävään nuorisotyöhön. Nuorisotyötä asemilla, kaduilla ja kauppakeskuksissa. Aseman lapset ry, 145–147. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://indd.adobe.com/view/d17304a9-acf5-47aa-b5d7-62d37b7da048> [viitattu 28.10.2017].

Jyväskylän nuorisopalvelut s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://jkl.fi/nuoriso/alue> [viitattu 20.11.2018].

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja.

Karhu, T. 2017. Motörisoitua nuorisotyötä Suomessa. Työntekijöiden kokemuksia liikkuvasta nuorisotyöstä. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://moodle.xamk.fi/pluginfile.php/937512/mod_resource/content/1/Opinn%C3%83%C2%A4ytety%C3%83%C2%B6Final.pdf [viitattu 15.9.2017].

Kiilakoski, T. 2011. Talotyön ja alueellisen nuorisotyön kehittäminen. Teoksessa Honkasalo, V., Kiilakoski, T. & Kivijärvi, A. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 114 & Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto – Kanuuna, 153–252.

Kiilakoski, T., Kivijärvi, A. Gretschel, A., Laine, S. & Myllyniemi, S. 2011. Nuorten tilat. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 112, 57–91.

Kiilakoski, T., Kinnunen, V. & Djupsund, R. 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto.

Kiilakoski, T. 2013. Nuorisotyön opetussuunnitelma: nuorisotyö kasvatuksellisen prosessina. *Nuorisotutkimus* 3/2013 PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi/oa/0780-0886/2013/3/nuorisot.pdf> [viitattu 4.10.2017].

Kiilakoski, T. 2014. Koulu on enemmän. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 155.

Kiilakoski, T. 2015. Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. *Näkökulma* lokakuu 2015, nro 6. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma06_nuorisotyyn_luonnetta_ja_merkitysta_on_kirkastettava.pdf [viitattu 23.10.2017].

Kinnunen, V. 2015. Nuorisotyön tavoitteet ja perustat. Teoksessa Kiilakoski, T., Kinnunen, V. & Djupsund, R. (toim.). Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 169. 55–70.

Kivari, S., Ylimys, S. & Juntunen, I. 2017. Nuorten elinympäristö ja vapaa-ajanvietto muuttuvat, pysyykö nuorisotyö muutoksen kyydissä? Teoksessa Juntunen, I. & Ylimys, S. (toim.) Askelmerkkejä löytävään nuorisotyöhön. Nuorisotyötä asemilla, kaduilla ja kauppakeskuksissa, 9–22. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://indd.adobe.com/view/d17304a9-acf5-47aa-b5d7-62d37b7da048> [viitattu 28.10.2017].

Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2017. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/6109/> [viitattu 23.10.2017].

Kylmäkoski, M. 2006. Näkökulmia nuorten tilankäyttöön. Teoksessa Kylmäkoski, M., Lind, K., Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.) Nuorten tilat. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu sarja C. Oppimateriaaleja 9. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 70, 6–21.

Kylmäkoski, M. 2007. Eteinen, vessa, keittokomero ja huone – niistä on nuorisotila tehty. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 393–409.

Lampela, P. 2016. Hengailevien nuorten kaupallinen kasvuympäristö – toiminnan ja vaikuttamisen mahdollisuuksista kasvatuksellisiin kohtaamisiin. Teoksessa Lampela, P., Leppävuori, M. & Puomilahti, I. (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Helsinki: Nuorten Palvelu ry, 26–36.

Myllyniemi, S. & Berg, P. 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. PDF-tiedosto. Saatavissa: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/08/Nuoria_liikkeell%C3%A4_Julkaisu_Nettiversio_korjattu.pdf [viitattu 26.10.2017].

Nieminen, J. 1995. Nuorisossa tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia. Helsinki: Lasten keskus Oy.

Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 21–43.

Nuorisolaki 21.12.2016/1285. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285> [viitattu 26.10.2017].

Purhonen, K. 2015. Kenen työ? Vartijat ja nuorisotyöntekijät asiakastyön, turvallisuuden ja kasvatustyön äärellä. Teoksessa Lampela, P., Leppävuori, M. & Puomilahti, I. (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Helsinki: Nuorten Palvelu ry, 154–167.

Santa, P. 2007. Hurmureita vai huijareita. Nuoret miehet nuorisotalolla. Teoksessa Kylmäkoski, M., Lind, K., Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.) Nuorten tilat. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu sarja C. Oppimateriaaleja 9. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 70, 36–41.

Silvennoinen, H. 2001. Kunnallisen nuorisotyön arviointi. Nuorisoasiain neuvottelukunta julkaisuja 18. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 15.

Soanjärvi, K. 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 413.

Suomen nuorisotyön tilastot s.a.. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://nuorisotilastot.fi/#/fi/kunta/Asukasluku/perus/choice-1/prosentit/whitelblue/Koko%20maa/Koko%20maa/table/suhde//null/kunta/donut/%5B%5D//%5B%5D/> [viitattu 9.2.2018].

Teinilä, T. 2016. Läsnaoloa kauppakeskuksissa – nuorisotyö soluttautuu kaupakeskuksiin. Teoksessa Lampela, P., Leppävuori, M. & Puomilahti, I. (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Helsinki: Nuorten Palvelu ry, 60–67.

Träskelin, J. 2015. ”Voisko Nuokkaribiili tulla tunnin päästä Pansioon?” – uusien toimintamallien ja -ympäristöjen hyödyntäminen nuorisotyössä liikkuvan palvelun avulla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/102254/Traskelin_Jyri.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 29.10.2017].

Valkendorff, T., Huuskonen, P. & Ruuskanen, E. 2017. Seinättömän nuorisotyön mahdollisuuksia – kuvaus osallistavasta toimintakokeilusta. Teoksessa Hoikkala, T. & Kuivakangas, J. (toim.) Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 42. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 196, 183–193.

Teemahaastattelurunko**Miten seinätöntä nuorisotyötä toteutetaan?**

Mistä syystä seinätöntä nuorisotyötä on lähdetty toteuttamaan?

Millaista päivittäinen työskentely on seinätöntä työtä tehden?

Millaisia kokemuksia sinulla on seinättömästä nuorisotyöstä työmuotona?

Millaisia tarpeita alueen nuorilla on? Pystytäänkö seinättömällä nuorisotyöllä vastaamaan näihin tarpeisiin? Millä tavoin?

Miten seinätön nuorisotyö tavoittaa alueella asuvat nuoret?

Mitkä ovat seinättömän työn vahvuudet ja heikkoudet?

Mitä vahvuuksia seinättömällä työllä mielestäsi on?

Mitä heikkouksia seinättömällä työllä mielestäsi on?

Millä tavalla seinätöntä nuorisotyötä voisi kehittää/ parantaa?

Onko seinätön nuorisotyö mielestäsi toimiva nuorisotyön työtapana?

Miten seinätön työ jäsentyy nuorisotyön kentällä?

Millä tavalla kuvailisit kunnallisen nuorisotyön muutosta ja kehitystä?

Mitä eroja näet seinättömän työn ja perinteisen avoimen nuorisotyön välillä?

Minkä merkityksen näet sillä, että nuorisotyöhön kehitetään uusia työmuotoja?